

ProDeimos

Jaarplan 2024

Inhoud

1. Leeswijzer	3
2. Strategie ProDemos Accenten 2024	5
2.1 Burgerschapsonderwijs en ProDemos	5
2.2 Mensen met afstand tot de democratische rechtsstaat	5
2.3 Burgerparticipatie	6
2.4 Klaar voor de toekomst	6
3. Publieksprogramma's ProDemos	8
3.1 De basis van democratisch besef	10
3.2 Beleving van de democratische rechtsstaat	12
3.3 Klaar voor het burgerschap	14
3.4 Democratisch burgerschap stimuleren	16
3.5 Goed geïnformeerd naar de stembus	18
4. Financiële kengetallen	23
Bijlage 1: Interne organisatie ProDemos	26
Bijlage 2: Toelichting streefcijfers	28

1. Leeswijzer

Dit is het Jaarplan 2024 van ProDemos. Het jaarplan is mede gebaseerd op het Strategisch plan 2022–2026. Dat plan beschrijft de missie, visie, kernwaarden en kerndoelen van de organisatie, en geeft in hoofdlijnen weer hoe we die in deze periode invullen. Tussentijdse accentwijzigingen ten opzichte van onze strategie, ingegeven door veranderingen in onze omgeving, worden toegelicht in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 komen de volgende vijf programmalijnen aan bod.

- **De basis van democratisch besef,**
programma voor leerlingen in het primair onderwijs.
- **Beleving van de democratische rechtsstaat,**
programma voor scholieren in het voortgezet onderwijs.
- **Klaar voor het burgerschap,**
programma voor studenten op het mbo.
- **Democratisch burgerschap stimuleren,**
programma voor volwassen publiek.
- **Goed geïnformeerd naar de stembus,**
programma verkiezingen.

Hoofdstuk 4 bevat de financiële kengetallen. Deze laten zien dat ProDemos verwacht het jaar 2024 te eindigen met een negatief resultaat van bijna 1 miljoen euro. Dit resultaat is het gevolg van de reeds voorziene extra kosten voor de dislocatie bij de tijdelijke Tweede Kamer en van het onvoorziene niet toekennen van loon- en prijsbijstelling door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in 2023.

In de bijlagen volgt een toelichting op de interne organisatie en de streefcijfers.

De raad van toezicht heeft dit Jaarplan 2024 en de bijbehorende begroting op 20 september 2023 vastgesteld. Deze zijn vervolgens ingediend bij het ministerie van BZK en de Tweede Kamer als onderdeel van de subsidieaanvraag voor 2024.

16:31

provincie Overijssel

2. Strategie ProDemos

Accenten 2024

Tijdens de jaarlijkse strategische dialoog signaleert ProDemos eventuele noodzakelijke accentwijzigingen voor de koers van de organisatie. De in 2022 en 2023 gesignaleerde trends, zoals de polarisatie in de samenleving en tanend vertrouwen in de politiek en haar instituties, hebben zich bestendig.

Naast de regionale verschillen, die eveneens in 2022 naar voren kwamen, constateerde het SCP¹ in maart 2023 dat de verschillen in de samenleving zich steeds scherper aftekenen langs lijnen van de sociaaleconomische posities van mensen en hun gezinnen. De val van Rutte 4 in juli 2023 maakt dat het kabinet haar voornemens voor een nieuwe bestuurscultuur niet kan uitvoeren. Herstel van vertrouwen in politiek en bestuur blijft in de komende jaren dan ook een belangrijke uitdaging voor de nieuwe Tweede Kamer en het te formeren kabinet.

Gezien de ontwikkelingen in de samenleving neemt het belang van ProDemos als ambassadeur van de democratie en rechtsstaat toe. Onze rol als belangenbehartiger, woordvoerder, duider in de democratische omgeving wordt groter. Dit rechtvaardigt meer aandacht voor onze omgeving, public affairs en stakeholdermanagement.

In hoofdlijnen blijft de meerjarenstrategie van ProDemos 2022–2026 richtinggevend voor onze activiteiten. We hebben ons in de strategische dialoog gefocust op vier thema's: het burgerschapsonderwijs, mensen op afstand van de democratische rechtsstaat, burgerparticipatie en de groeiambitie. De opbrengsten zijn verwerkt in de programmaplannen.

2.1 Burgerschapsonderwijs en ProDemos

Over het burgerschapsonderwijs schreef ProDemos in haar meerjarenstrategie te zullen inspelen op de aangescherpte wet op het burgerschapsonderwijs. Inmiddels zijn we partner in de door het ministerie van OCW opgezette ondersteuningsstructuur voor het onderwijs bij de uitvoering van die wet: het Expertisepunt Burgerschap.

De focus op het bereiken van specifieke doelgroepen (meer praktijk/vmbo/mbo) blijft gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor de koers voor online of digitaal aanbod. Burgerschapsonderwijs is breed. ProDemos specialiseert zich in de democratische en rechtsstatelijke onderwerpen, waarbij we ons richten op essentiële kennis en ondersteunende vaardigheden. Relevante en controversiële onderwerpen gebruiken we ter duiding of bij de aansluiting op de doelgroep.

Ervaringleren, bij voorkeur op de fysieke plek waar “het” gebeurt, blijft onze ‘corebusiness’. Ter ondersteuning van het onderwijsveld biedt ProDemos verder activiteiten op het gebied van professionalisering en kennisdeling. Onze activiteiten en middelen laten we aansluiten op de kerndoelen, eindtermen en kwalificatie-eisen die SLO met een aantal stakeholders, waaronder ProDemos, ontwikkelt.

2.2 Mensen met afstand tot de democratische rechtsstaat

Meerdere onderzoeken rapporteerden de afgelopen jaren over afnemend vertrouwen in de politiek en haar instituties. In het Jaarplan 2023 stond dat ProDemos haar bereik onder doelgroepen die meer afstand ervaren tot de democratie wil vergroten. Op basis van de resultaten van eigen onderzoek is bezien op welke groepen met afstand tot de democratische rechtsstaat ProDemos zich kan richten.

1. Bron: Vrooman, Cok, Boekhouwer, Iedema, van der Torre, *Eigentijdse ongelijkheid*, Sociaal en Cultureel Planbureau (maart 2023).

Uiteraard blijft de nadruk van onze activiteiten liggen op het bereiken van leerlingengroepen via het onderwijs, met als speerpunt onderwijsniveaus die gemiddeld minder bekend zijn met of een minder positief beeld hebben van de democratie: praktijkonderwijs, vmbo en mbo.

Verder analyseerden we de volwassen groepen ‘op afstand’, waarbij de conclusie was dat ProDemos de meeste impact kan hebben onder groepen die ‘wel willen participeren, maar niet weten hoe’. Bij deze groepen spelen over het algemeen kennisachterstand, beperkte vaardigheden en/of fysieke belemmeringen een rol. ProDemos wil zich de komende jaren dan ook focussen op het vergroten van haar bereik onder deze doelgroepen.

2.3 Burgerparticipatie

Het onderwerp participatie is actueel en in ontwikkeling. Zo neemt het aantal burgerberaden, jongerenraden en kinderburgemeesters toe. Ook online vormen van participatie zijn in opkomst. Dit vertaalt zich ook door in wetgeving.

ProDemos constateert dat er vraag is naar advies en ondersteuning op het gebied van burgerparticipatie. In deze vraag voorzien reeds tal van commerciële aanbieders. Ook ProDemos was in het verleden actief op het gebied van burgerparticipatie. Op dit moment bieden we nog de cursus Politiek Actief en staat voor de Participatiewijzer

een update gepland. Nog altijd wordt ProDemos met enige regelmaat benaderd om mee te denken en praten over of iets te organiseren op het gebied van burgerparticipatie. ProDemos brengt in 2024 in kaart welke kansen en mogelijkheden het ziet als relevant.

2.4 Klaar voor de toekomst

ProDemos heeft de ambitie om alle leerlingen in het onderwijs gedurende hun schoolcarrière te laten kennismaken met de spelregels van de democratie en rechtsstaat. Daarnaast willen we ook onder volwassenen actief burgerschap bevorderen. De afgelopen jaren is gebleken dat we, om deze ambitie waar te maken, meer het land in moeten met onze activiteiten.

Om te anticiperen op deze ambitie heeft ProDemos bijvoorbeeld besloten te gaan werken met een regionale indeling van onze begeleidingspool. Het team publiek maakt in 2024 de overstap naar de werving, inzet en aansturing van hun begeleiders in regio's. Verwante initiatieven zijn de voortzetting van de pilot aanbodgestuurd boeken, het ontwikkelen van een gezamenlijke jaarplanning voor de afdelingen projecten en publiek en lopende trajecten zoals het acquisitiebeleid en relatiemanagement. De marktanalyse die al in 2023 is uitgevoerd moet inzicht geven in de manier waarop we vraag en aanbod bijeen kunnen brengen.

3. Publieksprogramma's ProDemos

ProDemos wil een breed publiek informeren over de democratie en rechtsstaat, activeren en doen participeren. Dat doen we in vijf programma's met ieder een eigen doelgroep en/of doelstelling. De volgende speerpunten hebben zij gemeen:

Vergroten van het bereik van de activiteiten in het land

Voor vrijwel al onze programma's geldt dat we willen groeien, vooral met onze activiteiten in het land. Met acquisitie en marketing zetten we in op bredere samenwerkingen met provincies, gemeenten en andere partners en op meer bekendheid bij afnemers zoals (besturen van) scholen en maatschappelijke instellingen.

Betere aansluiting bij behoefte in het (burgerschaps)onderwijs

ProDemos wil voor het thema democratische rechtsstaat de beste aanbieder blijven voor het burgerschapsonderwijs. In 2023 onderzocht DUO Onderwijsonderzoek &

Advies in opdracht van ProDemos de behoeften van docenten in het primair, voortgezet en het middelbaar beroepsonderwijs. Aan de hand van de uitkomsten gaan we kijken hoe onze programma's, activiteiten en middelen beter kunnen aansluiten op de behoeften van het onderwijsveld.

Meer aandacht voor praktijkgericht onderwijs en toegankelijkheid

Een speerpunt is om ons aanbod voor leerlingen in het vmbo, niveau 1 en 2 mbo, praktijkonderwijs en gespecialiseerd onderwijs te verbeteren. Zo besteden we in het mbo-programma extra aandacht aan meer praktische opleidingsniveaus. Ook onze lesmaterialen willen we zo toegankelijk mogelijk maken voor uiteenlopende doelgroepen. In het programma voor volwassenen liggen er kansen om de samenwerking met lokale maatschappelijke organisaties te verbeteren, bijvoorbeeld bij het organiseren van informatiebijeenkomsten.

Expertisepunt Burgerschap

Sinds medio 2022 is ProDemos onderdeel van het Expertisepunt Burgerschap. Dit samenwerkingsverband tussen Stichting School en Veiligheid (SSV), Kennispunt MBO Burgerschap en Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) is tot stand gekomen op initiatief van het ministerie van OCW om het onderwijsveld te ondersteunen bij de vormgeving van haar burgerschapsopgave. Deze opgave is voortgekomen uit

de aanscherping van de wet op het burgerschapsonderwijs die in juli 2021 in navolging op de Tweede Kamer door de Eerste Kamer werd aangenomen. De partners in het Expertisepunt organiseren individueel en gezamenlijk activiteiten die bijdragen aan visieontwikkeling, kennisdeling en de professionalisering van het burgerschapsonderwijs. De gezamenlijke website biedt informatie,

adviseurs gaan naar scholen om bestuurders en beleidsmakers te ondersteunen in de visieontwikkeling. Ook conferenties en netwerkbijeenkomsten dragen hieraan bij. Met een burgerschapstafel, beleidstafel en kenniskring wordt het netwerk van aanbieders en andere professionals versterkt, zodat we gezamenlijk met hen het onderwijs in burgerschap kunnen verbeteren.

3.1 De basis van democratisch besef

Programma voor leerlingen in het primair onderwijs

Aan het eind van de basisschool zitten kinderen in een ontwikkelingsfase waarin zij hun blik op de eigen leefwereld verbreden. Ze zijn nieuwsgierig en leergierig. Onderzoek toont aan dat kinderen in groep 7 en 8 openstaan voor kennis over democratie en rechtsstaat. Met dit programma streven we ernaar dat de kinderen weten dat zij in een democratie leven waarin de bevolking een vertegenwoordiging kiest die het bestuur controleert. ProDemos richt zich met haar activiteiten niet alleen direct op leerlingen, maar ook op leraren (in opleiding).

Actuele ontwikkelingen

In 2023 deed ProDemos samen met DUO onderzoek onder bijna 1000 leerkrachten in het primair onderwijs. Daaruit kwam naar voren dat er kansen zijn om ons bereik uit te breiden. Bijna de helft van de leraren kent ProDemos nog

niet of associeert onze activiteiten niet met onze organisatie. Bovendien zeggen veel leraren behoefte te hebben aan ondersteuning bij burgerschapsvorming. Ze zoeken ondersteuning bij de thema's grondrechten, mensenrechten, democratische basiswaarden en wereldburgerschap.

Hieruit blijkt dat het burgerschapsonderwijs in het basisonderwijs de komende jaren een steeds belangrijkere rol gaat spelen en dat ProDemos hieraan kan bijdragen.

ProDemos stelt zich ten doel om de belangrijkste aanbieder te zijn van lesmateriaal over de democratie en rechtsstaat en onderwijzers te ontzorgen bij hun burgerschapsopgave. Scholen moeten de (praktische) invulling van die burgerschapsopgave de komende tijd vormgeven. ProDemos wil hier op inspelen door bij al onze activiteiten en middelen duidelijk inzichtelijk te maken op welke manier ze aansluiten bij deze opgave en de

Uitgelicht

Docentendag Expertisepunt Burgerschap

Op de eerste editie van deze docentendag biedt ProDemos docenten inspiratie en ondersteuning bij hun opdracht om burgerschap vorm te geven in de klas. ProDemos gebruikt haar ervaring met de jaarlijkse Docentendag Maatschappijleer om ook voor het basisonderwijs een geslaagde dag neer te zetten met interessante sprekers, workshops en ruimte voor ontmoeting.

overkoepelende (nieuwe) kerndoelen. Ook onze activiteiten in de samenwerking in het Expertisepunt Burgerschap dragen hieraan bij.

Ambities

De doelstelling van ProDemos voor groep 7 en 8 is om het aantal uitvoeringen van programma's in het land te laten groeien. We bereiken met onze activiteiten onder begeleiding nu zo'n 45 gemeenten. Hierbij lag de focus op deelname aan Democracy in samenwerking met gemeenten. De afgelopen jaren nam het aantal gemeenten dat wil samenwerken en het spel wil uitvoeren in hun raadzaal, steeds toe. Een deel van de groei is dan ook te behalen door die samenwerkingen met gemeenten verder uit te bouwen.

Naast het fysieke bezoek aan het gemeentehuis liggen er kansen voor groei via het klaslokaal. ProDemos heeft nog geen programma-aanbod in de klas zelf. De resultaten uit het eerdergenoemde onderzoek worden gebruikt voor de ontwikkeling van een nieuw product voor in de klas. Belangrijk uitgangspunt is dat deze activiteit aansluit op de nieuwe kerndoelen voor het burgerschapsonderwijs voor het po. Na een proefperiode zullen we dit product lanceren.

Ook biedt ProDemos samen met andere organisaties lesmateriaal en gastlessen in de klas, zoals De Derde Kamer in samenwerking met de Eerste en Tweede Kamer

en de gastlessen met de Kinderrechtswinkel. We werken samen met Kinderrechtswinkels in 8 gemeenten (waaronder Amsterdam en Rotterdam).

Op het gebied van de toegankelijkheid van ons materiaal ligt er een uitdaging voor ProDemos. We willen onze producten geschikter maken voor leerlingen in het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. In co-creatie nemen we de kennis en ervaring van de doelgroep zelf mee.

Activiteiten en middelen

In 2024 breidt ProDemos het aanbod voor het basisonderwijs uit met de nieuwe begeleide activiteit voor in de klas. Daarnaast blijven we inzetten op een combinatie van lesmateriaal, zoals het Derde Kamerkoffertje en het spel Democracy in de raadzaal.

We breiden dit aanbod uit met de nieuwe begeleide activiteit voor in de klas. Na de eerste pilots zullen we het nieuwe product in 2024 gefaseerd uitrollen.

Ook het aanbod voor docenten wordt uitgebreid. Naast de bestaande activiteiten voor leraren (in opleiding) ontwikkelen we voor en met het Expertisepunt Burgerschap een docentendag (werktitel) voor leerkrachten in het primair onderwijs. De eerste editie staat gepland in 2024.

STREEFCIJFERS 2024

DE BASIS VAN DEMOCRATISCH BESEF

Doelbereik jaarplan	217.500
Doelbereik opdrachten	50

3.2 Beleving van de democratische rechtsstaat

Programma voor scholieren in het voortgezet onderwijs

De democratie en rechtsstaat functioneren beter als mensen zich er onderdeel van voelen en er 'de weg in weten'. Daarom vinden we dat zoveel mogelijk mensen van jongs af aan moeten ervaren dat de politiek relevant en dichtbij is en dat ze invloed kunnen uitoefenen. Via het voortgezet onderwijs kunnen we bijna een hele generatie bereiken. Bijna, want lang niet alle scholen komen naar Politiek Den Haag of boeken gastlessen. Daarom willen we onze activiteiten voor het voortgezet onderwijs verder laten groeien.

Actuele ontwikkelingen

ProDemos deed in 2023 een behoefteonderzoek onder vo-docenten en schoolleiders. We gebruiken de onderzoeksuitkomsten om meer nadruk te leggen op onderwerpen die van belang zijn voor het voortgezet onderwijs

en eventueel om activiteiten aan te scherpen. Zo komt naar voren dat ProDemos grote bekendheid geniet onder vo-docenten (84% van de docenten kent ProDemos) en dat zij niet direct behoefte hebben aan nieuwe programma's, wel aan extra ondersteuning. Met name bij burgerschapsonderwijs. Denk aan lesmateriaal, maar ook aan onze activiteiten in de klas of in raadzaalen.

Ambities

ProDemos heeft de ambitie om te groeien in heel Nederland. We gaan inzetten op groei van het aantal programma's bij gemeentehuizen, provinciehuizen en op rechtbanken: de plekken 'waar het gebeurt'. We doen dat door het aantal samenwerkingen met lokale partners te vergroten, en door te zorgen voor verbreding van (bestaande) samenwerkingen door partners enthousiast te maken om meer programma's af te nemen. Daarnaast zetten we in op uitbreiding van het aantal activiteiten op scholen, met name gastlessen. Hiertoe gaan we tijd en

Uitgelicht

Gastlessen in de klas

ProDemos heeft voor het vo verschillende gastlessen die docenten kunnen boeken. Deze zijn ondersteunend voor het burgerschapsonderwijs. De gastlessen voor het voortgezet onderwijs zijn doorontwikkeld en aangepast aan de doelgroep. Zowel de inhoud als lengte van de lessen is aangepast. Zo zijn er nu gastlessen die geschikt zijn voor een les van 45 minuten. In samenwerking met de Europese Commissie komt er een gastles voor de verkiezingen voor het Europees Parlement. Deze is vanaf begin 2024 te boeken.

geld investeren om contact te leggen met scholenkoepels, mailingen te versturen en actief contact te zoeken met inactieve scholen of scholen die uitvoeringen moesten annuleren.

Ook liggen er nog kansen in het toegankelijker maken van de democratie voor leerlingen die het best in de praktijk leren, zoals een deel van de leerlingen in het speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs en leerlingen die vmbo basis/kader doen. Juist voor hen is beleving een belangrijk aspect om te kunnen leren.

Activiteiten en middelen

ProDemos behoudt de bestaande activiteiten en middelen voor het vo. Met de educatieve programma's in Den Haag bereiken we jaarlijks zo'n 95.000 leerlingen. In september 2021 verhuisde de Tweede Kamer naar de tijdelijke locatie aan het Bezuidenhout. Door corona duurde het een tijd voordat de logistieke consequenties van de verhuizing duidelijk werden. Het aantal beschikbare tijdsloten ligt lager dan aan het Binnenhof. Daardoor kunnen we minder leerlingen in Den Haag ontvangen dan voor de renovatie. Desondanks werken we voortdurend aan de optimalisering van de bezettingsgraad, ook door bredere openstelling voor het mbo, het nabellen van annuleringen en continue promotie.

Daarnaast gebruiken we bestaande activiteiten zoals Klassenbezoek@Gemeentehuis, het Provinciespel, onze

voor het vo aangepaste gastlessen en de lesmaterialen om verdere groei te realiseren.

De activiteiten die ProDemos organiseert voor het Expertisepunt Burgerschap, de docentendag voor het primair onderwijs en de regionale burgerschapsdagen, worden afhankelijk van de animo ook opengesteld voor docenten in de onderbouw van het vo en docenten maatschappijleer.

STREEFCIJFERS 2024

BELEVING VAN DE DEMOCRATISCHE RECHTSSTAAT

Doelbereik jaarplan	155.240
Doelbereik opdrachten	n.v.t.

3.3 Klaar voor het burgerschap

Programma voor studenten in het middelbaar beroepsonderwijs

Het mbo leidt studenten niet alleen op voor een beroep, maar ook tot volwaardige burgers die hun rol in de maatschappij kunnen vervullen. Voor veel van hen zijn democratie en rechtsstaat nog vage begrippen. Er is een groot verschil tussen praktisch en theoretisch opgeleiden bij democratische participatie en representatie in democratische organen. Politiek (zelf)vertrouwen onder mbo-studenten is gemiddeld laag. Van de mbo-studenten die de stemgerechtigde leeftijd hebben bereikt, gaan er veel minder naar de stembus dan van hun theoretisch opgeleide leeftijdsgenoten. Met haar programma voor het mbo wil ProDemos met name het politiek zelfvertrouwen onder deze doelgroep vergroten.

Actuele ontwikkelingen

Uit de evaluatie van de burgerschapsagenda 2017–2021¹ is gebleken dat de kwalificatie-eisen niet duidelijk genoeg zijn over de inhoud en over de minimale kwaliteit van het burgerschapsonderwijs in het mbo. Daarom wordt nu gewerkt aan herijking van die kwalificatie-eisen. Als deze nieuwe kwalificatie-eisen van kracht worden, kan de ondersteuningsbehoefte van docenten verschuiven. ProDemos wil met haar aanbod aansluiten bij wat docenten nodig hebben. De herijking van het burgerschapsonderwijs in het mbo biedt een kans om goed in kaart te brengen op welke onderwerpen of eisen ProDemos ondersteuning of verdieping kan bieden. Bij de doorontwikkeling van het programma-aanbod houden we bovendien rekening met de resultaten van het behoefteonderzoek dat we in

1. Bron: Den Boer, Leest, *Evaluatie Burgerschapsagenda 2017–2021*, KBA Nijmegen, 2021.

Uitgelicht

Project Burgerschap – Speak out loud!

Project Burgerschap – Speak out loud! is een verzameling aantrekkelijk vormgegeven onderdelen die gekoppeld zijn aan werkvormen in een bijbehorend werkboekje. Zo maken studenten hun eigen burger aan de Burgerbar, richten ze aan de picknicktafel een politieke partij op en verdelen ze het geld in de Staatskas. Met een uitgebreide handleiding kunnen docenten hun studenten voorbereiden.

2023 uitvoeren. De beoogde veranderingen toetsen we aan onze klankbordgroep van mbo-docenten.

De samenwerking met het Expertisepunt Burgerschap biedt ProDemos gelegenheid om bij te dragen aan de professionalisering van docenten in het mbo.

Ambities

ProDemos wil meer mbo-studenten bereiken, in heel Nederland. We blijven inzetten op educatieve activiteiten waarbij studenten leren door het zelf te beleven op de plek 'waar het gebeurt'. Daarom gaan we in de eerste plaats het Provinciespel, dat we in elke provincie aanbieden, vaker spelen met mbo-klassen. Ook willen we vaker mbo-activiteiten op gemeentehuizen en rechtbanken uitvoeren. We blijven hiervoor op zoek naar nieuwe mogelijkheden voor samenwerking met lokale partners zoals gemeenten.

Ook de gastlessen op school vervullen een belangrijke rol. Ze bieden de docent een aansprekende en levendige aanvulling op het burgerschapsonderwijs. De gastlessen laten studenten zien dat burgerschap geen theoretisch concept is, maar direct te maken heeft met hun eigen leven. Die vertaalslag van theorie naar praktijk is belangrijk en vereist creativiteit, inspiratie, kennis en tijd. In die zin kunnen onze gastlessen een waardevolle ondersteuning zijn voor mbo-docenten, vooral wanneer zij niet gekwalificeerd vakdocent zijn.

In 2024 zoeken we samenwerking met (grotere) mbo-instellingen. We investeren daarvoor naast onze gewoonlijke marketingactiviteiten onder andere in contacten met instellingsbestuurders.

Verder willen we dat het aanbod van ProDemos toegankelijk is voor iedereen. ProDemos wil inzetten op een groter bereik van praktisch ingestelde studenten. Voor mbo entree en niveau 2 is het educatieve programma Project Burgerschap – Speak out loud! heel geschikt. Daarom richten we in 2024 onze marketingacties voor deze activiteit specifiek op docenten van mbo entree en niveau 2.

Activiteiten en middelen

ProDemos biedt het mbo een uiteenlopend aanbod aan activiteiten en middelen. Komend jaar zorgen we ervoor dat dit aanbod complementair blijft. Daarmee bedoelen we dat de activiteiten elkaar goed aanvullen, bijvoorbeeld in leerdoel en niveau. Zo wordt het voor mbo-docenten aantrekkelijker meerdere activiteiten te boeken die geschikt zijn voor hun studenten.

ProDemos wil bijdragen aan de professionalisering van docenten burgerschap. Dat doen we, naast het aanbieden van nascholingsworkshops, door regionale burgerschapsdagen te organiseren onder de paraplu van het Expertisepunt Burgerschap.

STREEFCIJFERS 2024

KLAAR VOOR HET BURGERSCHAP

Doelbereik jaarplan	64.000
Doelbereik opdrachten	150

3.4 Democratisch burgerschap stimuleren

Programma voor volwassenen

ProDemos wil dat iedereen kan meedoen aan onze democratische rechtsstaat. Of je nu in de (Rand)stad woont of daarbuiten, praktisch of theoretisch opgeleid bent. Daarom werkt ProDemos aan het vergroten van kennis over de (werking van de) democratische rechtsstaat en hoe je hierin als burger een actieve rol kunt innemen. ProDemos wil het politiek zelfvertrouwen van mensen vergroten en de vaardigheden versterken die nodig zijn om actief te kunnen participeren.

Actuele ontwikkelingen

We hebben onderzoek gedaan naar groepen met afstand tot de democratische rechtsstaat. Uit dat onderzoek blijkt dat het voor ProDemos te hoog gegrepen is om mensen met wantrouwen tegen de politiek en de democratische rechtsstaat, of die in sociaaleconomische situaties zitten

waarin overleven het belangrijkste doel is, te willen bereiken. Het betrekken van deze doelgroepen vergt andersoortige activiteiten en investeringen dan ProDemos kan bieden.

Daarnaast zijn er nog genoeg mensen die wél willen en kunnen meedoen als democratisch burger, maar daarbij drempels ervaren of simpelweg niet weten hoe ze kunnen meedoen. Ofwel: mensen die wel willen, maar niet weten hoe. Voor hen kunnen we een belangrijke, waardevolle en betrouwbare bron van informatie zijn. Daarom focust ProDemos zich de komende jaren op deze groepen in de samenleving.

De aandacht voor burgerparticipatie groeit de laatste jaren, onder andere door de aanstaande invoering van de Omgevingswet. ProDemos verkent de komende tijd welke ontwikkelingen er zijn rondom burgerparticipatie, welke kansen die bieden en welke rol ProDemos kan pakken.

Uitgelicht

Wijkcafé Gedeelde Waarden

In Nederland zijn de woorden 'vrijheid', 'gelijkwaardigheid' en 'solidariteit' heel belangrijk. Toch staan we steeds vaker tegenover elkaar, zijn we het niet met elkaar eens en lijkt het alsof we steeds minder goed naar elkaar luisteren. Tijdens Wijkcafé Gedeelde Waarden, onderdeel van Democratie voor Iedereen, gaan we op zoek naar wat ons juist bindt en welke waarden we samen delen. Want wat betekent 'vrijheid' eigenlijk? Is jouw vrijheid hetzelfde als de vrijheid van de ander? Door met elkaar over deze vragen te praten, kunnen we de afstand tussen onszelf en anderen verkleinen.

Ambities

ProDemos wil meer volwassenen bereiken en onze impact vergroten. Daarom zetten we in op het vergroten van ons lokale netwerk. Tegelijk koesteren we de interesse van mensen die ons uit zichzelf al vinden. Wij bereiken (een deel van) hen door in contact te komen met (koepels van) organisaties, waarbij we ons focussen op organisaties die werken met taal en laaggeletterdheid.

Ondertussen werken we aan beter inzicht in wie we met onze activiteiten bereiken en hoe zij die activiteiten ervaren. Op basis van doelmatigheid en doeltreffendheid kiezen we aan welke activiteiten, voor welke (sub)doelgroepen, we meer tijd en energie gaan besteden.

Een belangrijke stap in het bereiken van mensen die 'wel willen, maar niet weten hoe' is om ervoor te zorgen dat ons eigen aanbod toegankelijk en inclusief is. We streven er daarom naar om drempels voor deelname aan onze activiteiten weg te nemen. Dat doen we onder andere door zoveel mogelijk begrijpelijke taal te gebruiken, door onze websites en schriftelijke materialen technisch toegankelijk te maken en door onderwerpen te hanteren die relevant en herkenbaar zijn voor onze doelgroep.

Daarnaast houdt ProDemos het aanbod voor mensen met interesse in de politiek en professionals op peil.

Activiteiten en middelen

Het programma Democratie voor Iedereen sluit goed aan bij de doelgroep die we willen bereiken. Dit programma geeft deelnemers op een eenvoudige en interactieve manier inzicht in de basisbeginselen van een democratische rechtsstaat. Om het ook toegankelijk te maken voor mensen met een licht verstandelijke beperking ontwikkelen we onderdelen van dit programma door.

Het bezoekerscentrum ervaart minder animo voor de rondleidingen vanwege de renovatie van het Binnenhof. Maar de nieuwe familierondleiding wordt goed ontvangen. In navolging van een pilot in 2022/2023, waarbij Haagse families met afstand tot de democratie gratis konden deelnemen aan een familierondleiding, zetten we deze groepsgewijze aanpak in 2024 voor, ook met aanbod aan families buiten Den Haag.

Voor mensen met interesse in politiek maken we de uitzendingen van Haagse Stemmen en het Kamergesprek. We verhogen het aantal uitzendingen van Haagse Stemmen. In opdracht van de EU bieden we met drie uitzendingen van het Kamergesprek met een Europees thema meer verdieping over de Europese bestuurslaag.

We willen meer gemeenten ertoe bewegen om op structurele basis de cursus Politiek Actief aan te bieden, niet alleen in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen. Daarnaast ontwikkelen we in navolging van het succes van Politiek Actief een cursus voor beginnende raadsleden.

STREEFCIJFERS 2024

DEMOCRATISCH BURGERSCHAP STIMULEREN

Doelbereik jaarplan	369.050
Doelbereik opdrachten	75.900

3.5 Goed geïnformeerd naar de stembus

Programma voor de verkiezingen

Zoals in alle verkiezingsjaren richt ProDemos zich op verschillende doelgroepen, met als doel ze zo geïnformeerd mogelijk naar de stembus te laten gaan. Het programma richt zich op leerlingen in met name het voortgezet onderwijs, studenten op het mbo en volwassenen. Bij de volwassenen is er speciale aandacht voor mensen die minder snel in aanraking komen met de democratische rechtsstaat. Daarnaast richten we ons met bijvoorbeeld de StemWijzer op alle kiesgerechtigden.

Actuele ontwikkelingen

Voor 2024 richt ProDemos zich op de verkiezing van het Europees Parlement op 6 juni. De periode waarin de verkiezing plaatsvindt heeft invloed op de activiteiten die wij kunnen bieden. Veel scholen zijn dan bezig met tentamens en examens en hebben dus minder tijd voor

gastlessen. We bieden onze verkiezingsgastlessen voor het vo en mbo daarom al vanaf het eerste kwartaal aan. Ook de verkiezingsfestivals op het mbo organiseren we al in het voorjaar.

Ambities

ProDemos streeft ernaar om doelgroepen te bereiken die verder afstaan van de democratische rechtsstaat en zoveel mogelijk mensen goed geïnformeerd naar de stembus te laten gaan. Voor mensen met een beperking is het lastig om voluit mee te doen met maatschappij en politiek. In aanloop naar de volgende verkiezingen willen we het makkelijker maken voor deze doelgroepen door onze activiteiten en middelen (nog) toegankelijker te maken. Juist ook de populaire producten zoals de StemWijzer en de verkiezingswebsite. Het gaat hierbij met name om mensen met een verstandelijke, visuele en of auditieve beperking. Daarnaast willen we ook onze fysieke activiteiten uitbreiden. We zetten in op relatiebeheer

Uitgelicht

Verkiezingsfestivals

Ook in 2024 organiseert ProDemos weer mbo-verkiezingsfestivals. Dé kans om jongeren die vaak voor het eerst mogen stemmen te bereiken. Wegens de school-examens in mei /juni zijn de mbo-verkiezingsfestivals al in april 2024. De nadruk zal komen te liggen op het Europees Parlement. Er wordt weer samengewerkt met de NJR voor de invulling van het festivalterrein. Het streven is om 10 festivals uit te voeren met gemiddeld zo'n 4.500 deelnemende studenten.

richting maatschappelijke organisaties in het land om het bereik met onze verkiezingsbijeenkomsten uit te breiden.

In de afgelopen jaren is ons bereik online gegroeid. Voor 2024 willen we dit bereik en de impact die we hiermee hebben nog verder vergroten. Dit doen we door het promoten van de verkiezingswebsites (de website van ProDemos, de STEM-website voor het onderwijs en de website Stem Jij Ook? voor mensen met een lichte verstandelijke beperking). Daarnaast zetten we in op animatievideo's en informatieverstrekking via social media. Uiteraard brengen we ook onze stemhulpen Young Voice en de StemWijzer onder de aandacht.

Activiteiten en middelen

In de loop der jaren hebben we een compleet pakket van online en fysieke activiteiten ontwikkeld dat tijdens verkiezingen wordt ingezet. ProDemos zet online stemhulpen in, waarvan de StemWijzer de meest gebruikte tool is. Daarnaast bieden we materialen aan die docenten kunnen downloaden en gebruiken in de klas. Ook in 2024 organiseren we fysieke activiteiten, zoals gastlessen voor het vo en mbo en verkiezingsbijeenkomsten voor volwassenen. Nieuw in 2024 is onze aanwezigheid op Bevrijdingsfestivals. De datum van 5 mei geeft een mooie kans om de Europese verkiezingen daar te promoten en aanwezig te zijn met de StickerStemWijzer.

STREEFCIJFERS 2024

GOED GEINFORMEERD NAAR DE STEMBUS

Doelbereik jaarplan	124.800
Doelbereik opdrachten (incl. StemWijzer)	2.592.000

Uitgelicht

Samenwerking met de Europese Commissie in Nederland

ProDemos is in 2023 een subsidierelatie aangegaan met de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland. ProDemos heeft dit gedaan om activiteiten te kunnen ontwikkelen die de kennis en het begrip van met name scholieren en jongvolwassenen voor het functioneren van de Europese democratie versterken. De meeste activiteiten integreren we in onze bestaande programma's, projecten en activiteiten. We richten ons bij de Europese dimensie vooral op de manier waarop de Europese besluitvorming werkt en op de interactie tussen de Europese en de nationale besluitvorming. In 2024 richten we ons daarbij vooral op de verkiezing van het Europees Parlement. Dit gebeurt niet alleen met speciale verkiezingsactiviteiten, maar ook binnen onze reguliere educatieve programma's.

4. Financiële kengetallen

ProDemos kan haar programma's ontwikkelen en uitvoeren dankzij meerdere inkomstenbronnen, zoals de structurele subsidie, incidentele bijdragen alsook subsidies en betaalde opdrachten en activiteiten.

De vaste subsidies komen van de Tweede Kamer, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze subsidies worden normaal gesproken jaarlijks verhoogd met een compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling. Incidentele activiteiten en tijdelijke projecten worden vaak gefinancierd met bijdragen van fondsen of kortlopende subsidies van overheden. Voor 2024 krijgen we onder andere een bijdrage van het ministerie van OCW voor activiteiten in het kader van de ondersteuningsstructuur burgerschapsonderwijs en een bijdrage van het Huis van Europa.

Buiten de gesubsidieerde activiteiten organiseert ProDemos ook activiteiten in opdracht. Zo worden bijvoorbeeld StemWijzers en cursussen Politiek Actief in opdracht ontwikkeld en uitgevoerd. ProDemos ziet kansen om in 2024 hetzij via SZW hetzij bij gemeentes opdrachten te verwerven in het kader van inburgering. ProDemos probeert zo naast de vaste subsidies zoveel mogelijk externe financiering te verkrijgen.

Verder haalt ProDemos inkomsten uit uitvoeringen van het Provinciespel, tickets voor rondleidingen en evenementen, verkopen via de webshop en abonnementen op Maatschappij en Politiek.

De uitgaven van ProDemos bestaan uit externe activiteitkosten van de gesubsidieerde activiteiten uit het jaarplan, externe activiteitkosten van de opdrachten en overige subsidies, personeelskosten, huisvestingskosten, kantoorkosten, overige organisatiekosten en afschrijvingen.

In aanloop naar de verbouwing van het Binnenhof kreeg ProDemos toestemming van BZK en de Tweede Kamer om haar reserves te verhogen om de extra kosten en verminderde inkomsten tijdens de renovatie van het Binnenhof te kunnen opvangen. Tijdens de verbouwing worden deze reserves afgebouwd naar het normale niveau. Daarom kunnen we werken met een tekort op de begroting van € 500.000.

In 2023 heeft het Ministerie van BZK besloten om ProDemos niet te compenseren voor de loon- en prijsontwikkeling. Dit is een forse tegenvaller in een jaar waarin ProDemos is geconfronteerd met een hoge inflatie en een forse salarisverhoging als uitkomst van de cao-onderhandelingen waarvan ProDemos afhankelijk is. Dit besluit van BZK en de Binnenhofrenovatie maken dat het tekort voor 2024 toeneemt naar bijna € 1.000.000,-. Dit relatief hoge tekort is vooralsnog verantwoord. De solvabiliteit zal weliswaar dalen, maar blijft op een verantwoord niveau vanwege de hoge reserves.

De personeelskosten en alle overige kosten worden via uurtarieven doorbelast naar de activiteiten. Deze worden in projecten toebedeeld aan de programma's. De begrotingen per programma volgen op de pagina's na de financiële kengetallen.

Samenvatting begroting

(voor belasting)	Resultaat 2022	Begroting 2022	Begroting 2023	Prognose 2023	Begroting 2024
Baten					
Subsidie BZK	8.479.886	8.710.000	8.979.000	8.979.000	8.979.000
Subsidie Tweede Kamer	2.141.526	2.077.000	2.201.000	2.381.000	2.389.000
Subsidie Eerste Kamer	37.500	37.500	37.500	37.500	37.500
Baten gesubsidieerde activiteiten	299.996	529.800	327.500	323.150	346.500
Opbrengsten projectopdrachten	783.260	800.000	700.000	650.000	700.000
Overige inkomsten	19.299	0	0	1.500	0
	11.761.467	12.154.300	12.245.000	12.372.150	12.452.000
Lasten					
Interne uitvoeringskosten:					
Personeelskosten	5.774.313	6.440.000	6.785.000	6.612.500	7.195.000
Interne uitvoeringskosten:					
overige kosten	1.655.921	1.690.000	1.727.000	1.834.750	1.626.000
Kosten activiteiten	3.948.038	4.297.430	3.990.500	4.638.600	4.668.000
Saldo financiële baten en lasten	28.399	29.870	25.000	5.000	-25.000
	11.406.671	12.457.300	12.527.500	13.090.850	13.464.000
Saldo	354.796	-303.000	-282.500	-718.700	-1.012.000¹

1. Het begrote tekort voor 2024 komt doordat in 2023 de compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling niet is toegekend door het ministerie van BZK. Daar deze compensatie structureel wordt toegevoegd aan de subsidie heeft dit tot gevolg dat de subsidie van BZK gelijk blijft. De inflatie en de cao-verhoging van de salarissen zijn echter fors waardoor er een gat is ontstaan van circa een half miljoen. Er was al een tekort voorzien van een half miljoen door de afbouw van de verhoogde egaliseringsreserves gedurende de verbouwing van het Binnenhof. De solvabiliteit zal naar verwachting dalen van 67% eind 2022 naar 57% eind 2024. Deze lagere solvabiliteit is verantwoord door de hoge reserves.

**Programma Primair onderwijs
De basis van democratisch besef**

Begrote kosten inzet personeel	634.645
Begrote overige kosten	281.600

Totale kosten	916.245
----------------------	----------------

Opbrengsten programma	63.000
-----------------------	--------

Begrote benodigde subsidie	853.245
-----------------------------------	----------------

**Programma voortgezet onderwijs
Beleving van de democratische rechtsstaat**

Begrote kosten inzet personeel	4.036.530
Begrote overige kosten	3.112.500

Totale kosten	7.149.030
----------------------	------------------

Opbrengsten programma	129.000
-----------------------	---------

Begrote benodigde subsidie	7.020.030
-----------------------------------	------------------

**Programma mbo
Klaar voor het burgerschap**

Begrote kosten inzet personeel	759.820
Begrote overige kosten	91.000

Totale kosten	850.820
----------------------	----------------

Opbrengsten programma	82.500
-----------------------	--------

Begrote benodigde subsidie	768.320
-----------------------------------	----------------

**Programma Volwassenen
Democratisch burgerschap stimuleren**

Begrote kosten inzet personeel	1.201.575
Begrote overige kosten	344.500

Totale kosten	1.546.075
----------------------	------------------

Opbrengsten programma	97.500
-----------------------	--------

Begrote benodigde subsidie	1.448.575
-----------------------------------	------------------

**Programma verkiezingen
Goed geïnformeerd naar de stembus**

Begrote kosten inzet personeel	192.015
Begrote overige kosten	116.000

Totale kosten	308.015
----------------------	----------------

Opbrengsten programma	3.000
-----------------------	-------

Begrote benodigde subsidie	305.015
-----------------------------------	----------------

Interne organisatie

Begrote kosten inzet personeel	1.463.845
Begrote overige kosten	422.400

Totale kosten	1.886.245
----------------------	------------------

Opbrengsten programma	9.000
-----------------------	-------

Begrote benodigde subsidie	1.877.245
-----------------------------------	------------------

Bijlage 1:

Interne organisatie ProDemos

De afgelopen jaren is de interne organisatie vrijwel continu in ontwikkeling geweest. De focus lag conform de meerjarenstrategie op de versterking en professionalisering van de organisatie, een veilige en plezierige werkomgeving en de ambitie om te groeien. Met het afronden van het verbetertraject kan ProDemos haar aandacht op organisatorisch gebied meer richten op onze kerntaak: de ondersteuning van onze programma's en projecten en wat daarvoor nodig is.

Daarnaast is vanwege de ontwikkelingen in de externe omgeving (afnemend vertrouwen in politiek en democratie en polarisatie in de samenleving) een extern doel toegevoegd: het uitdragen van het belang van de democratie en rechtsstaat.

Ondersteuning programma's en projecten

De belangrijkste ambitie van ProDemos is om te groeien in het land. Om dit mogelijk te maken is het voor de afdeling publiek noodzakelijk om goed te kunnen inspelen op de vraag uit de regio's. Dit vraagt meer van het planningsteam en het klantcontactcentrum. Daarom wordt de capaciteit daarvoor uitgebreid en wordt er geïnvesteerd in het inzichtelijk maken van contactmomenten.

Het team marketing & communicatie investeert komend jaar naast hun werkzaamheden voor de programma's in haar (eigen) marketingcapaciteit en interne en corporate communicatie. Voor het relatiebeheer gaan we het actief gebruik van het nieuw ingevoerde CRM trainen en stimuleren. Daarnaast wordt een netwerkagenda ingevoerd.

In 2023 is het nieuwe reserveringssysteem ingevoerd. In 2024 wordt het werken met dit systeem verder gestroomlijnd. Daarnaast komen de eerste management-informatiedashboards voor de programmaleiders beschikbaar, die we in 2024 verder uitbreiden met nieuwe

databronnen. Ook wordt gebouwd aan het dashboard voor het team publiek om inzicht te krijgen in de vraag naar en inzetbaarheid van begeleiders. Daarna starten we met de ontwikkeling van dashboards voor de projectteams. De dashboards maken deel uit van het verbetertraject op het gebied van monitoring en kwaliteitszorg.

Versterking en professionalisering

Bij de begeleiders wordt de basiskennis voor de uitvoering van onze activiteiten verstevigd en komt er meer aandacht voor intercollegiale consultaties. Het planningsteam krijgt komend jaar training in het gebruik van het nieuwe reserveringssysteem. Team communicatie maakt samen met collega's van educatie en facilitair werk van de toegankelijkheid van onze middelen en activiteiten, zowel online als offline. Verder wordt het intranet doorontwikkeld.

Naast de nodige ondersteuning bij de inrichting van de dashboards faciliteert team ICT de overgang naar een nieuw bestandsbeheer, inclusief een agendamanagementsysteem. Team facilitair is kartrekker voor de uitrol van het in 2023 ontwikkelde duurzaamheidsbeleid.

De kwaliteitszorg krijgt verder vorm, met als belangrijke onderdelen de eventuele overstap naar een nieuw systeem (op basis van de uitkomsten van een evaluatie van Business Monitor) en de ontwikkeling van een evaluatiemethodologie. Afhankelijk van de uitkomsten van de audit van de P&C-cyclus scherpen we de monitoringscyclus en projectadministratie aan. Ook maken we een afweging voor het al dan niet overstappen naar Exact Online.

Voor enkele bedrijfsvoeringsprocessen gaan we advieskosten maken waaronder ten behoeve van de verplichte Europese Aanbesteding van de schoonmaakkosten, juridisch advies inzake personeelszaken en financieel advies. Ook staat in 2024 de volgende visitatie op de agenda. Daarvoor is in 2023 gestart met een zelfevaluatie door

een externe procesbegeleider. Tevens staat de evaluatie van het programmatische werken op de agenda.

Vitaliteit en werkplezier

Met het oog op de nog altijd krappe arbeidsmarkt zetten we ons arbeidsmarktbeleid voort en handhaven we het verhoogde budget voor werving en selectie. De in 2023 gevormde aanjaaggroep diversiteit en inclusie zal het managementteam in 2024 ondersteunen in de uitvoering van het diversiteitsbeleid. Zij starten met een inventarisatie van de acties en adviseren het MT over vervolgstappen. Om inspiratie en kennis op te doen over ons werkveld organiseren we in 2024 weer werkbezoeken naar gelieerde organisaties. Dit alles naast de inspiratiedag en de reguliere kennisbijeenkomsten. De afdelingen HR en marketing & communicatie ontwikkelen een alumni-beleid. Ook voeren we een volgend medewerkerstevredenheid onderzoek uit.

Andere waarborgen die structureel bijdragen aan de veiligheid en het comfort van bezoekers en medewerkers zijn het calamiteitenplan en de monitoring en opvolging van incidenten- en klachtenregistraties. Deze instrumenten zijn aanvullend op de organisatiebrede risicoanalyse die onderdeel uitmaakt van de integrale rapportagecyclus.

Klaar voor de ambitie

De uitkomsten van strategische dialoog, aangevuld met de ervaringen in de pilot Limburg en de resultaten van een verkenning naar onze mogelijkheden in Groningen, resulteerden in 2023 in initiatieven om ProDemos klaar te maken voor de groeiambitie in het land. Een belangrijk onderdeel is de regionale indeling van onze begeleiders-pool. Het team publiek maakt in 2024 de overstap naar de werving, inzet en aansturing van hun begeleiders in regio's (noord, zuid, oost, west en midden). Andere initiatieven op dit gebied zijn de voortzetting van de pilot aanbod-gestuurd boeken en het ontwikkelen van een gezamenlijke jaarplanning voor de afdelingen projecten en publiek. Lopende trajecten zoals het acquisitiebeleid en relatie-management worden voortgezet. We gaan opvolging geven aan de marktanalyse die in 2023 is uitgevoerd om inzicht te krijgen in manieren waarop we vraag en aanbod beter bijeen kunnen brengen.

Om ProDemos klaar te maken voor haar ambities gaat de organisatie betere regie voeren op de structurele processen en systemen die de organisatie ondersteunen.

Die processen worden daartoe in kaart gebracht en geanalyseerd.

In Den Haag maakt ProDemos werk van de langetermijn-huisvesting, met als resultaat het definitieve ontwerp. Na interne en externe afstemming bezien we welke eerste aanpassingen aan de Hofweg oppoortuun zijn.

Uitdragen van belang van (investeringen in) democratie en rechtsstaat

Gezien de ontwikkelingen in de samenleving neemt het belang van ProDemos als ambassadeur van de democratie en rechtsstaat toe, alsook van onze rol als belangen-behartiger, woordvoerder en duider in de externe omgeving. Daarom is extra capaciteit vrijgemaakt voor corporate communicatie en wordt meer tijd vrijgemaakt voor public affairs bij team bestuursondersteuning. Ook organiseren we een symposium over democratie en rechtsstaat. Verder vindt vervolgonderzoek plaats naar de democratische gezindheid onder jongeren in samenwerking met het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Op internationaal gebied loont het om te leren van de ervaring van gelijksoortige organisaties. Daarom houden we de samenwerking met internationale partners tegen het licht en gaan we in 2024 kennismaken met nieuwe potentiële partners.

ONTWIKKELTRAJECTEN

INTERNE ORGANISATIE	AANVANG	EINDE
Relatiebeheer: training en gebruik CRM en netwerkagenda	2024	2024
Voorbereiding en faciliteren visitatie	2023	2024
Evaluatie programmatisch werken	2024	2024
Ontwikkeling dashboards programma's en publiek	2023	2025
Invoering en uitrol bestandsbeheer	2023	2024
Uitrol kwaliteitszorg, monitoring & evaluaties	2023	2025
Aanpassingen P&C cyclus	2023	2024
Duurzaamheidsbeleid	2023	doorlopend
Diversiteitsbeleid	2023	doorlopend
Medewerkerstevredenheidonderzoek	2024	2024
Plan van aanpak regio-indeling	2023	2024
Inventarisatie procesmanagement	2024	2024
Definitief ontwerp Lange termijn huisvesting	2024	2024
Beleid op internationale samenwerkingen	2023	doorlopend

Bijlage 2: Toelichting streefcijfers

De streefcijfers bij de programma's zijn gebaseerd op de beoogde bereikcijfers in de programmaplannen. In het verleden maakte ProDemos in haar rapportages onderscheid tussen direct bereik, indirect bereik en online bereik. Inherent aan deze methode was een kwalitatieve waardering voor de diverse vormen van bereik die geen recht deed aan de doelmatigheid of impact van onze activiteiten en middelen. Vanaf 2024 stapt ProDemos daarom over naar een methodiek waarin gewerkt wordt met doelbereik.

Wat is doelbereik?

Een programma is een bundeling van activiteiten en middelen om (een) specifieke doelstelling(en) en doelgroep(en) te bereiken. Bij het opstellen van het programmaplan bepaalt het programmateam met welke activiteiten en middelen welke concrete doelen moeten worden bereikt. Het aantal mensen die we binnen de doelgroep van het project met de activiteit of middel bereiken noemen we doelbereik.

Het doelbereik verschilt dus per activiteit of middel. Voor een activiteit zal dit betrekking hebben op de deelnemers aan de activiteit. Bij middelen is er sprake van meer variatie in de manier waarop het doelbereik wordt bepaald. Lespakketten, magazines of kranten met een oplage resulteren in aantallen gebruikers/lezers. Bij websites worden gebruiksaantallen gebaseerd op bijvoorbeeld verblijfsduur ofwel het afronden van een traject (bijvoorbeeld de StemWijzer), waarna een bezoek telt als bereik. Nieuwsbrieven en magazines hebben aantallen abonnees.

Hoe komen de streefcijfers tot stand?

Het beoogd doelbereik (ofwel: de streefcijfers) per activiteit en middelen komt tot stand op basis van de doelstellingen binnen het programma enerzijds en ervaringscijfers anderzijds. In de fase van de planontwikkeling wordt de doelstelling vertaald naar een streefcijfer. De cumulatieve streefcijfers per programma worden opgenomen in het jaarplan. Het enige onderscheid dat nog wordt gemaakt is tussen de streefcijfers die we beogen te bereiken met de activiteiten en middelen die we organiseren vanuit de middelen die de reguliere subsidieverstrekkingen verstrekken en de projecten die we in opdracht uitvoeren.

Hoe wordt er gerapporteerd?

Tijdens het kalenderjaar wordt het behaalde doelbereik intern gemonitord ten behoeve van sturing en kwaliteitszorg. Op sleutelindicatoren wordt er gerapporteerd aan relevante interne en externe stakeholders. Na afloop van het kalenderjaar wordt in het jaarverslag per programma gerapporteerd op het doelbereik. Achteraf rapporteren we ook op overig bereik. Dat is extra bereik, waarvan we niet weten of we hiermee de doelgroep bereiken. Voor dit overige bereik worden voorafgaand aan het kalenderjaar geen doelstellingen geformuleerd, maar met dit bereik raken mensen wel bekend met de activiteit of het middel en ze krijgen daarmee ook informatie over democratie en rechtsstaat. We brengen dit dus graag in beeld.

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
prodemos.nl

